

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ FACTORING κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης

Το 2015 ήταν μια δύσκολη χρονιά για την ελληνική οικονομία, με δύο εκλογικές αναμετρήσεις και ένα δημοψήφισμα, πολύ επίπονες διαπραγματεύσεις με τους δανειστές της χώρας, μια μακρόχρονη και πρωτόγνωρη για τη σύγχρονη οικονομική ιστορία τραπεζική αργία, ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων, ιδιαίτερα προς το εξωτερικό, και τέλος ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών, που έληξε με επιτυχία για όλες τις συστημικές τράπεζες.

Οι δυσκολίες του 2015 ήρθαν σωρευτικά να επιβαρύνουν μια πενταετία παρατεταμένης ύφεσης, με κύρια χαρακτηριστικά την απώλεια σημαντικού ποσοστού του ΑΕΠ της χώρας, τη συρρίκνωση του διαθέσιμου προς κατανάλωση εισοδήματος, την περιορισμένη ρευστότητα, λόγω της μείωσης των καταθέσεων, αλλά και τη δυσκολία των τραπεζών να αντλήσουν κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους.

Μέσα στο συγκεκριμένο κλίμα, η οικονομική καθημερινότητα για τους ιδιώτες, τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις έγινε εξαιρετικά δύσκολη. Ιδιαίτερα οι εισαγωγικές επιχειρήσεις αντιμετώπισαν, έστω και παροδικά, δυσχέρειες στην αποπληρωμή υποχρεώσεων σε προμηθευτές, και οι ιδιώτες λειτούργησαν με επιφυλακτικότητα τόσο σε

από τον
Αλέξανδρο Κοντόπουλο
Διευθύνοντα Σύμβουλο
της Εθνική Factors AE

επίπεδο κατανάλωσης όσο και σε επίπεδο αποταμίευσης. Οι συγκεκριμένες συγκυρίες διαμορφώθηκαν σε μια μακρά διαδρομή οικονομικής κρίσης, την οποία τόσο οι φορείς της οικονομίας όσο και η κοινωνία γενικότερα έχουν βιώσει με σημαντική κόπωση.

Καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, το Factoring (η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων) συνέχιζε να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εξυπηρέτηση των αναγκών των ελληνικών επιχειρήσεων που σχετίζονται με την αδιάλειπτη παροχή ρευστότητας, τη διαχείριση, την είσπραξη και την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου επιχειρηματικών απαιτήσεων, μέρος των οποίων φέρει κυρίως στις μέρες μας ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Παρά την πρόσκαιρη κάμψη των εργασιών Factoring τη διετία 2012-2013 (2012: -13%, 2013: -5%), το συνολικό διαχειριζόμενο ύψος των συναλλαγών σημείωσε αύξηση το 2014 της τάξης του 8%¹, ενώ σύμφωνα με στοιχεία του EU Federation (for Factoring and Commercial Finance Industry) στο α' εξάμηνο του 2015 σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 11%. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι η κάμψη της διετίας 2012-2013 αντικατοπτρίζει αφενός την επί-

¹ Ελληνική Ένωση Factoring, Απολογισμός Έτους 2014, www.hellenicfactors.gr

πτωση της συνεχιζόμενης μείωσης του ΑΕΠ της χώρας και αφετέρου τη συγκέντρωση του τραπεζικού κλάδου, που είχε σαν αποτέλεσμα την επιβάρυνση των εργασιών Factoring από τις μονάδες που ανήκαν σε τράπεζες που ενσωματώθηκαν σε μεγαλύτερα σχήματα. Παράλληλα, καθοριστικό ρόλο, το ίδιο διάστημα, έπαιξαν και οι συνθήκες περιορισμένης ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος με στρατηγικές απομόχλευσης όσον αφορά στα χρηματοδοτικά χαρτοφυλάκια.

Έτσι, σωρευτικά, και παρά την προσωρινή μείωση της διετίας 2012-2013, προκύπτει ότι το διάστημα 2009-2014 η συνολική αγορά του Factoring σημείωσε αύξηση κατά 27% περίπου. Παράλληλα, ένα σημαντικό στοιχείο για την εκτίμηση του μεγέθους των εργασιών Factoring ως προς το μέγεθος της οικονομίας είναι η σχέση αυτού ως προς το ΑΕΠ, ποσοστό το οποίο το 2008 ανήλθε σε 4,45% και το 2014 σε 7,27%, όταν η συγκεκριμένη σχέση το 2006 είχε διαμορφωθεί μόλις σε 2,55%. Η χώρα μας υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου, που αντιστοιχεί περίπου στο 10% του ΑΕΠ το 2014².

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εκτιμάται ότι χρήση των υπηρεσιών Factoring κάνουν περίπου 160.000 επιχειρήσεις, με συνολικά χρηματοδοτούμενα, μέσω του θεσμού, κεφάλαια που υπερβαίνουν τα 170 δισ. ευρώ. Προσπαθώντας δε να κάνουμε μια αντιστοίχιση της ελληνικής αγοράς και των λοιπών ευρωπαϊκών, θα λέγαμε ότι η ελληνική οικονομία φέρει δύο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που επηρεάζουν αντίρροπα τις προοπτικές ανάπτυξης του θεσμού, αφενός τις μακροχρόνιες πιστώσεις στις εμπορικές συναλλαγές, οι οποίες ευνοούν την ανάπτυξη του θεσμού, και αφετέρου τη χρήση των μεταχρονολογημένων επιταγών, η οποία σαν μέσο πληρωμής καταλαμβάνει χώρο στις χρηματοδοτήσεις για την ενίσχυση κεφαλαίου κίνησης. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι κατά τα έτη της κρίσης η αξιοπιστία της μεταχρονολογημένης επιταγής ως ενός ασφαλούς μέσου πληρωμής έχει πληγεί σημαντικά.

Στην ανωτέρω εξαιτία, η αγορά ανέδειξε τα πλεονεκτήματα του Factoring ως ενός χρηματοδοτικού εργαλείου παροχής συνεχούς ρευστότητας και ενίσχυσης του κεφαλαίου κίνησης. Επιπλέον χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την υψηλή πρόσθετη αξία του προϊόντος είναι η αποτελεσματική διαχείριση των απαιτήσεων, η επί-

τευξη οικονομικών κλίμακας –γεγονός ιδιαίτερα ελκυστικό από την πλευρά του αγοραστή– ο συνδυασμός χρηματοοικονομικών και συναλλακτικών κριτηρίων στην αξιολόγηση των αγοραστών από την πλευρά του πράκτορα, η σύντομη ανακύκλωση των εκχωρημένων απαιτήσεων και η ικανοποιητική εξασφάλιση που παρέχει το συγκεκριμένο προϊόν στην τράπεζα ή τον πράκτορα, δεδομένης της ταύτισης της εξασφάλισης με το μέσο αποπληρωμής. Τα χαρακτηριστικά αυτά κατέστησαν το προϊόν εξαιρετικά ευεργετικό για την πλευρά τόσο του χρηματοδότη όσο και της επιχείρησης.

Αποτελεί, φυσικά, χαρακτηριστικό των επιχειρηματικών απαιτήσεων η ιδιαίτερη αξία που αυτές ενσωματώνουν. Όπως και τα λοιπά στοιχεία της εταιρικής περιουσίας, έτσι και οι απαιτήσεις είναι πιθανό να περιέχουν τόσο κινδύνους που πρέπει να αξιολογούνται όσο και ευκαιρίες οι οποίες θα πρέπει να αξιοποιούνται κατά τη διαδικασία βελτιστοποίησης των εμπορικών ροών³. Είναι ένας παράγοντας που οι τράπεζες προσπαθούν να αξιοποιούν προς όφελος των πιστοδοτούμενων πελατών τους, είτε σε διμερείς είτε σε κοινοπρακτικές συνομολογήσεις και αναδιαρθρώσεις εταιρικών χρηματοδοτήσεων με τη συνδρομή των εταιριών Factoring. Κάτι τέτοιο άλλωστε πιστοποιούν και τα αποτελέσματα της διαγνωστικής μελέτης της Τράπεζας της Ελλάδος στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών το 2013⁴, σημειώνοντας το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό επισφαλειών των εταιριών Factoring.

Οι ελληνικές εταιρείες Factoring δεν παρέμειναν στα πλεονεκτήματα τα οποία ανέδειξε η κρίση, παρέχοντας μόνο παραδοσιακά προϊόντα. Αντίθετα, καινοτόμησαν, εκμεταλλευόμενες τα πλεονεκτήματα της αγοράς, με σκοπό την παροχή πρόσθετης αξίας για την επιχειρηματική πελατεία.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η ανάπτυξη του θεσμού του Reverse Factoring, προϊόν κατά το οποίο ένας κομβικής σημασίας αγοραστής διαπραγματεύεται, συντονίζει και υλοποιεί μια κεντρική συμφωνία Factoring για λογαριασμό μεγάλου αριθμού προμηθευτών του που ενδεχομένως θα είχαν δυσκολία πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό. Η συγκεκριμένη υπηρεσία κερδίζει έδαφος τα τελευταία χρόνια, δεδομένου του ότι εξασφαλίζει ανάκτηση ρευστότητας σε σημαντικό αριθμό προμηθευτών, με ευνοϊκούς όρους και οικονομίες κλίμακας για τον οφειλέτη (αγοραστή). **■**

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗ FACTORS ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΕΤΙΑ

Το 2014 ήταν έτος διεύρυνσης των εργασιών της Εθνική Factors ΑΕ. Η εταιρεία, μέλος του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, χαρακτηρίζεται από ισχυρή κεφαλαιακή βάση, εξειδικευμένο προσωπικό με τεχνογνωσία υψηλού επιπέδου και μακρόχρονη εμπειρία, και εξελιγμένα λειτουργικά συστήματα. Η στρατηγική της εταιρείας το 2015 επικεντρώθηκε στη στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα δε κατά το δύσκολο διάστημα Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2015.

Συνεχώς επιδίωξη είναι η ουσιαστική συμβολή στη βελτίωση της διαχείρισης και της εισπραξιμότητας των επιχειρηματικών απαιτήσεων.

Κλείνοντας θα έλεγε κανείς ότι το 2015 ήταν μια δύσκολη χρονιά, και το 2016 αναμένεται να αποτελέσει κομβικό έτος για την ελ-

ληνική οικονομία. Η συμβολή του θεσμού του Factoring θα παραμείνει καθοριστική τόσο για τη στήριξη της βιωσιμότητας των ελληνικών επιχειρήσεων όσο και για τις τράπεζες. Η διαμόρφωση συνθηκών ομαλών εμπορικών συναλλαγών αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλοποίηση του κεφαλαίου κίνησης κάθε επιχείρησης, η οποία αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία θα πρέπει να οικοδομηθεί ο σημαντικός παράγοντας της επενδυτικής δραστηριότητας που τόσο έχει ανάγκη η χώρα μας.

Η Εθνική Factors, ως μέλος του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, θα συνεχίζει να στηρίζει αποφασιστικά τις ελληνικές επιχειρήσεις, παρέχοντας αξιόπιστες και καινοτόμες λύσεις, με σκοπό την εξυγίανση της ελληνικής οικονομίας και την αποκατάσταση της ανάπτυξης.

² EU Federation, Factoring and Commercial Finance grows again sustaining economic recovery in the EU, www.euf.eu.com

³ Βλ. επίσης DEMICA, Research Report, The Hidden Player, Sizing the Invoice Finance Market, May 2012

⁴ <http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Asset%20Quality%20Review%20and%20Credit%20Loss%20Projection%20Methodology%20Prepared%20for%20the%20Bank%20of%20Greece%20-%20BlackRock%20Solutions.pdf>